

Delavec. izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Ilirska ulica št. 22, prvo nadstropje.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enost. lpinimi peti vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštn. ine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Usoda vojnih ujetnikov.

Že od početka vojne prihajajo venomer pritožbe glede slabega ravnanja z vojnimi ujetniki. Na Francoskem na primer vojne ujetnike prav često insultira užaljena in razburjena množica. Civilnemu prebivalstvu se tako početje vsaj nekoliko oprošča, da ravna tako v svoji nevednosti in v prepričanju, da ravna prav, nikakor se pa ne da opravičevati sirovosti francoskih vojakov, o katerih poročajo zlasti nemški listi. Čin neprimerne sirovosti je na primer, če pokladajo nemške ranjene vojake v živinskih železniških vozovih po golih tleh, v katerih morajo ostati tudi po petdeset ur, preden dobe bolniško postrežbo. Te vesti potrjuje oslepel nemški častnik, ki se je vrnil iz francoskega vojnega ujetništva. Seveda so tudi Francozi, ki imajo sočutje z ranjenimi ujetniki, toda tako bi moralo praviloma biti splošno.

Pritožbe pa prihajajo tudi iz drugih dežel o slabi strežbi bolnikov in ranjencev ter o slabem ravnanju z ujetniki. Tako poročajo, da morajo avstrijski ujetniki v Srbiji prestati velike muke. Trpe silno bedo in prav mnogo jih mora spati po hlevih. Zlasti pa ravna grdo na Angleškem z ujetniki mornarji, ki blokirajo Anglijo; te ujetnike smatrajo na Angleškem kot zločince ter jih ločijo od drugih ujetnikov in zapirajo v jetnišnice. Glede pritožba tudi Rusija ni izvzeta. Priznavati se pa vendar mora v sramoto Francozom, da Rusija znatno lepše ravna z vojnimi ujetniki nego nje zaveznica ob Seni, ki je po občem mnenju najbolj civilizirana dežela na svetu. Nikjer ljudstvo tako ne insultira vojne ujetnike kakor na Francoskem. V Avstro-Ogrski in Nemčiji se take stvari sploh ne dogajajo. Tukaj rav-

najo z vsakim ujetnikom kakor z domačim vojakom. Civilno prebivalstvo se proti ujetnikom sploh ne obnaša kakor proti sovražniku, dočim je na primer v enem primeru višji župnik v Reimsu moral z vso silo pregovarjati tulečo zbrano množico, da ni dejansko napadla peščico nemških vojnih ujetnikov. Ne bomo tajili, da je prebivalstvo obstreljevanega kraja nejevoljno in srdito na sovražnika, ter da se da izraz tega srda, če je tudi nekoliko bolj sirov, vsaj z dušeslovnega stališča opravičevati, toda nečloveško ravnanje z ujetimi ranjenci pa ni nič drugega nego neodpustljiva sirovost.

Lepo ravnanje z ujetniki, zlasti pa z ranjenci, ni milost, marveč dolžnost vsake države, ki pozna naloge civilizacije. Dne 6. julija 1906 so sklenile skoro vse države sveta pogodbo, v olajšavo usode vojnih ranjencev in ujetnikov na bojiščih. V tej pogodbi se zavezujejo države, da bodo z ranjenimi ali bolnimi ali tudi neranjenimi vojaki, če pridejo v vojno ujetništvo, ravnale človekoljubno. Po členu 6. pogodbe mora vsaka vojujoča država sanitetne organizacije in zavode spoštovati in ščititi. Varstvo preneha le takrat, če sanitetni oddelki izvršujejo dejanja, ki škodujejo sovražniku. Po vsakem boju mora zmagovalec ukreniti, da se ranjenci kakor tudi mrtvi pobere, da jih nihče ne opleni ali muči. Poskrbeti mora, da se pred pokopom ali sežigom mrtvih skrbno izvrši mrliški ogled. Poveljnik mora tudi poskrbeti, da se čimprej vpošljejo naslovne znamke, ki so jih našli pri mrtvecih, vojnemu poveljstvu. Poleg tega morajo sestavljati vojujoči sproti izmenike o pobranih ranjencih in bolnikih ter poročati drug drugemu, kje se nahajajo bolniki in ranjenci, v katerih bolnicah in če še žive in kdaj je ta ali oni umrl. Prav tako morajo tudi vse osebne potrebščine, vrednosti, pisma itd., ki jih najdejo na bojišču,

ali pri mrličih v bolnicah zbirati ter jih odpošiljati oblastem v njih domovino, da jih dobe opravičeni dediči. (Člen 4.)

Sanitetnim oddelkom, ki nosijo znak »rdeči križ« na belem traku, se ne sme tudi ne odreči varstvo, če imajo v svojo obrambo tudi orožje in strelivo s seboj. Sanitetno osebje ima, med tem ko je v oblasti sovražnika, pravico do tistih prejemkov in pristojbin, kakor osebje tiste stopnje v lastni armadi. Za izvrševanje vseh teh določb mora skrbeti vrhovni poveljnik. Vlade so pa prevzele nalogo, da pouče vsestransko čete o določbah te pogodbe in pa tudi prebivalstvo.

Kljub tej pogodbi, kakor smo omenjali, zmerjajo množice vojne ujetnike in ranjence in treba jih je večkrat čuvati pred napadi. A ne le to, čujemo celo, da se vojakom zabičuje, naj se nikar ne dajo ujeti nemškim vojakom, ker bi jih Nemci prav gotovo postrelili. V pogodbi je pa izrečno povedano, da mora vsaka vlada pojasniti svojim četam in tudi prebivalstvu, kakšno varstvo morajo nuditi vojujoče države vojnimi ujetnikom. Čitali smo večkrat, da so ruske čete obstreljevale prostore za prvo pomoč, čeprav je gospodar vseh Rusov podpisal pogodbo z dne 6. julija 1906 po svojem zastopniku tajnem svetniku pl. Martensu. Tudi belgijskega kralja je zastopal pri pogodbi oberst generalnega štaba pl. T'Serclaes; a to ni oviralo Belgijcev, da ne bi bili na živinski način mučili in morili nemške vojake.

Iz teh žalostnih dejstev razvidimo, da imajo take mednarodne pogodbe le malo več nego teoretiško vrednost. Kadar zdivja vojna furija, so mogoče najgrozovitejše stvari, zlasti v deželah, kjer ni ljudstvo dovolj izobraženo, kakor na Ruskem, v Belgiji in v Srbiji. Da se dogajajo sirovosti tudi na Francoskem proti ujetnikom in ranjencem, je žalostno izpri-

LISTEK.

Oskrba dojenčkov.

Iz zdravnikovega pisma.

Ljuba nečakinja! Z velikim veseljem sem sprejel vest, da se pomnoži čez nekaj tednov Vaša družina. Zato prav rad ustrezam Tvoji prošnji in Ti podam nekaj nasvetov.

Pred vsem bi Te opozoril, da storiš največjo uslugo svojemu otroku, sebi in posredno tudi svojemu možu, če prehranjuješ otroka sama, ker ni je boljše hrane za otroka kakor materino mleko. Otrok bo na Tvojih prsih najboljšo uspeval in prihraniš delo in denar, sebe in soproga obvaruješ skrbi, nemirnih noči itd. Ne misli, da ne bi mogla dojeti, ker si nekoliko slabokrvna in »nervozna«.

Ako dojiš otroka, tedaj ne bodi takoj v skrbeh, če otrok kdaj malo več kriči. To je prav dobro za pljuča in ne vedno znak lakote ali žeje; dostikrat pa je vzrok kričanja v tem, da je otrok v mokrih pleninah, ali da je pretrdo povit, ali da ga tišči nagubana obleka. Že od vsega začetka moraš navaditi otroka na red. Le

na vsake tri ure naj pije otrok in navadi ga, da spi ponoči nepretrgoma šest do sedem ur. Ne boj se, da bi dobil otrok vsled tega premalo hrane in preobila hrana mu še vse bolj škoduje.

Ker je pri bitju s tako nežno kožo telesna snaga prav zelo važna, zato ne varuj s svežim perilom in čednimi podlagami. Vsak dan kopaj otroka (voda mora imeti 28 stopinj po Réaumurju) in potresi z otroškim pudrom kožo tam, kjer se gubanči. Tudi po vsakem izmetku očedi otroka najskrbnejše in ga potresi s pudrom. Toda tukaj bodi zmerna! Brisanje ustne dolbine po jedi in kohanju je nepotrebno, ker dobi otrok lahko vnetje in otekline v ustih.

Ako imaš dovolj mleka, tedaj doji otroka do sedmega meseca. Zlasti v vročih poletnih mesecih ne odstavi otroka in le polagoma prehajaj k drugi hrani (kravje mleko in pozneje tudi lahko prebavljivo sočivje, pšeno itd.). Če otrok uspeva ali ne, o tem te pouči v splošnem njegova teža: normalno razvit otrok tehtja pri rojstvu 3 kilograme, v četrtem mesecu 6 in ob koncu prvega leta 9.

V poletnem času, če je ugodno vreme, lahko voziš otroka na prosto že v

tretjem ali četrtem tednu. Pozimi pa moraš čakati, da je otrok star vsaj dva meseca. Nikar ne poizkušaj »utrjati« otroka pred časom in ne muči njegovih možgan s tem, da ga učiš različne stvari, s katerimi hočeš pokazovati pred ljudmi »brihtnost« svojega otroka. To ima lahko prav hude posledice za otrokovo telesno in duševno zdravje.

Če boš pazno oskrbovala otroka, tedaj ga bodo obiskovale bolezni prav malokdaj. Kadar zboli otrok, tedaj ne zašušmari dragocenega časa s tem, da hodiš k sosedam po svete in poizkušaš vsakovrstna zdravila. Zapomni si: ne bruhanje, ne driska, ne kašelj in tudi božjastni napadi ne prihajajo od tod, če dobiva otrok zobe, temveč so znaki bolezni. Zato pojdi takoj po zdravnika, ki navadno hitro reši otroka.

Ako ne dojiš sama otroka, tedaj pazi, da dobivaš zanj mleko od zdravih krav in glej, da bo vedno sveže. Največjo pazljivost moraš uporabljati pa, kadar pripravljáš mleko za otroka. Mleko mora vreti dve do tri minute; mleko shrani prav v tisti posodi, v kateri je zavrelo in sicer na prav hladnem prostoru. Prve tri mesece zmešaj en del mleka in dva dela vode ter

čevalo za buržoazijsko republiko, ki je za pouk prebivalstva storila le malo več kakor avtokratska Rusija. Nikakor ni torej le slučaj, da je teklo v zadnjih desetih letih največ delavske krvi v Franciji in na Ruskem. S frazo korakajo Francozi na čelu civilizacije, a v resnici pa bo morala Francija storiti še mnogo, da dohiti »barbarski« centralni državi.

Iz nezdne zavarovalnice za rudarje.

Justični minister je sporazumno s pristojnimi ministrstvi imenoval predsednikom razsodišča rudarske nezdne zavarovalnice v Gradcu deželno sodniškega podpredsednika dra. Aleša Ourin, namestnikom deželno sodnega svetnika dra. Alberta pl. Webenau, oba v Gradcu, pri razsodišču v Celovcu višjega deželno sodnega svetnika Ivana grofa Falke pl. Lijenstein in namestnikom deželno sodnega svetnika Alfonza pl. Dedovic, oba v Celovcu.

pri razsodišču v Pragi predsednikom dvornega svetnika dra. Feliksa Scherl, namestnikom višjega sodnega svetnika Emila Konrad, oba v Pragi,

pri razsodišču v Mostecu (Brüx) predsednikom deželno sodnega svetnika dra. Ivana Lorenz, namestnikom okrajnega sodnika Ferdinanda Dobias, oba v Mostecu,

pri razsodišču v Trstu predsednikom deželno sodnega svetnika Oteja Brelich, namestnikom okrajnega sodnika dra. Oskarja Cumar in Petra Zink, vsi v Trstu, zadnji za čas vojaške službe dra. Cumarja,

pri razsodišču na Dunaju predsednikom višjega deželno sodnega svetnika dra. Antona Čap in namestnikom deželno sodnega svetnika dra. Franca Trenkwalder, dra. Ota Lutž, dra. Viktorja Capešnik, dra. Morica pl. Nagel in dra. Hugona Schröpf, vsi na Dunaju,

pri razsodišču v Mor. Ostravi predsednikom višjega deželno sodnega svetnika in okrajnega predstojnika dra. Antona Nawratil, namestnikom okrajnega sodnika Alfreda Wiltschek in

pri razsodišču v Krakovu predsednikom višjega sodnega svetnika z naslovom dvornega svetnika dra. Edvarda Schnayder in njegovega namestnika de-

želno sodnega svetnika dra. Bratislava Markiewicz, oba v Krakovu.

Pri dne 16. aprila 1915 izvršeni volitvi v predstojništvo so bili izvoljeni:

v podjetniški kuriji:

I. volilno okrožje: predstojniški član: Busson dr. Feliks, generalni tajnik Alpijske Montanske družbe, Dunaj. — Namestnika: Weiß dr. Moric, generalni tajnik trboveljske premogokopne družbe, Dunaj, Neuburger Oto, c. kr. rud. svetnik, višji rudniški ravnatelj Bleiberške rudniške Unije, Celovec.

II. volilno okrožje: Član predstojništva: Katzer Moric, ces. svetnik, ravnatelj Jaworznoje premogokopne družbe, Jaworzno, Galicija. — Namestnika: Ponesch Karl, inžen., c. kr. višji rudn. komisar, predstojnik c. kr. rud. ravnateljstva premogovnika Brzeszcze, Brzeszcze, Galicija, Oelwein Ludvik, inžen., rudniški ravnatelj delniške družbe za rudništvo in industrijo, Bory, pošta Jaworzno, Galicija.

III. volilno okrožje: Član predstojništva: Kestranek Viljem, generalni ravnatelj praške industrijske družbe, Dunaj. — Namestnika: Czermak Alojzij, generalni inšpektor zahodne češke rudniške delniške družbe, Dunaj, Nevole Svetozar, dr. inžen., rudniški ravnatelj in inšpektor c. kr. priv. avstr.-ogr. drž. žel. družbe, Dunaj.

IV. volilno okrožje: Član predstojništva: Blaschek dr. Karl, osrednji ravnatelj Mosteške premogovniške družbe, Mostec, Češko. — Namestnika: Hvizdalek Franc, rudniški ravnatelj Mosteške premogovniške družbe, Mostec, Češko. Schaaff Herman, generalni ravnatelj premogovnika Brucher Kohlenwerke, Teplice-Senava, Češko.

V. volilno okrožje: Član načelstva: Fillinger, dr. Avgust, višji rudniški svetnik, osrednji ravnatelj Witkovskih premogovnikov, Mor. Ostrava, Moravska. Overhoff Julij, inžen., ravnatelj Avstr. rudniške in plavžarske družbe, Dunaj. — Namestnika: Zimmermann Rajko, rudniški ravnatelj prof. Lariševih-Monnichskih rudnikov, Karwin, Šlezija. Kurig Jožef, rudniški ravnatelj Ostravske rudniške delniške družbe, Polj. Ostrava, Šlezija. Höfer pl. Heimhalt Hans, prof. Wilczkov rudniški ravnatelj, Polj. Ostrava, Šlezija. Pusch Karl, rudniški ravnatelj

Rosiške rudniške družbe, Segen Gottes, Moravsko.

Kurija zavarovancev (delavcev):

I. volilno okrožje: Član načelstva: Majdič Florjan, rudar v Trbovljah pri Trboveljski premogokopni družbi v Trbovljah. — Namestnika: Aibler Jožef, rudar Avstr. alp. mont. družbe, Vordernberg, Štajersko. Katzbauer Ivan, rudar pri Graški-Köflaški železniški in rudniški družbi, Rösental, Pošta Köflach, Štajersko.

II. volilno okrožje: Član načelstva: Noworyta Peter, kopač v Kristinini jami Gališke montanske družbe, Tenczinek, pošta Krzeczowice, Galicija. — Namestnika: Nowakowski Stanislaw, kopač pri jami Artur Gališke montanske družbe, Siersza, pošta S. Wodno, Galicija. Palwoda Ivan, kopač v Rudolfovi jami Jaworznoje premogokopa, Jaworzno, Galicija.

III. volilno okrožje: Član načelstva: Konopasek Franc, kopač v Franc Jožefovi jami Buštiegradske železnice, Buštichrad, Češko. — Namestnika: Kraus Karl, kopač v Teodorjevi jami c. kr. avstr.-ogr. državne železniške družbe, Pcher, Češko. Brandt Jožef, kopač pri ces. kr. glavnem rudniku Karla Boromeja pri Anini jami v Pržibramu, Birkenberg, Češko.

IV. volilno okrožje: Član načelstva: Settmacher Franc, rudar pri Marija Antonijini jami Češke trgovske družbe, Hohenstein 116, pošta Hohenstein, Češko. — Namestnika: Schusser Jožef, rudar pri unijini jami c. kr. priv. Dux-Bodenbaške železnice, Neusatz pri Elbogenu, Češko. Pešta Franc, rudar pri Humboldtovi jami II. severo češke premogovniške družbe, Malthuern, Češko.

V. volilno okrožje: Član načelstva: Samlik Ludvik, kopač pri Ivan Jožefovi jami c. kr. priv. cesar Ferdinandove severne železnice, Poljska Ostrava, Šlezija. Koppel Ivan, kopač pri prof. Larisch-Monnihški jami, Karwin, Šlezija. — Namestniki: Strokosz Jožef, koksar pri jami Hohenegger avstr. rudniške in plavžarske družbe, Karwin, Šlezija. Twardzik Jožef, kurjač pri Albrehtovi jami avstr. rudniške in plavžarske družbe Peterswald v Šleziji. Doležal Ivan, železstrugar v plavžu Trzyniec, Šlezija. Jakerle Tomaž, strugar v strojni tovarni Rosiške rudniške družbe, Segen Gottes, Moravska.

prideni košček sladkorja; prihodnje tri mesece pol mleka pol vode in potem lahko dva dela mleka in en del vode. Ker ravno pri prehranjevanju otroka s kravjim mlekom lahko nastane nevarnost, da mu daš preveč hrane, zato pomni, da več kakor en liter tekočine na dan ne smeš dajati otroku in strogo pazi na odmore med jedjo kakor sem Ti jih bil omenil prej. Še enkrat Ti pa priporočam, da pokliči takoj zdravnika, če vidiš, da otroku ni dobro.

Pozdravlja Te tvoj stric

dr. Baron.

Najbogatejše vdove.

Spisala Slavka T.

Kje je pač najti najbogatejše vdove? Seveda v Ameriki. Po smrti znanega »kralja železnic«, Harrymana je postala njegova soproga najbogatejša vdova na svetu. Njeni otroci so dobili glasom oporoke vsak po 30 milijonov kron, vdovi pa je ostalo še 1068 milijonov kron, s katerimi lahko razpolaga po svoji volji.

Doslej je bila najpremožnejša vdova gospa Ponfild. Svoje veličansko premoženje ima zahvaliti svojemu prvemu mo-

žu, ki se je še kot deček izselil iz Angleške ter si je pridobil v Ameriki ogromno premoženje. Danes se ceni imetek gospe Ponfildove na 340 milijonov in je slovela ta dama kot najbogatejša žena na svetu, dokler ni bila primorana odstopiti to častno mesto vdovi »kralja železnic«.

Ko je umrl Russel Sage, je ostavil svoji vdovi 280 milijonov kron. Ta milijonar je postal s 15. leti pomočnik v branjarji svojega brata; tu je ostal pet let. Potem je šel k drugemu bratu. Po preteku nekaterih let je kupil od svojega brata vse podjetje, in ko je štel 25 let, je že razpolagal s premoženjem 315 milijonov. To premoženje je pomnožil Russel Sage še s srečnimi špekulacijami.

Med bogatimi vdovami na svetu zavzema veleugledno mesto gospa Heti Green, ker ta dama more reči, da ima svoj veliki imetek 340 milijonov zahvaliti svoji lastni ostroumnosti in trgovski genialnosti. Vsekakor je imela že veliko premoženje, ko je začela s svojimi špekulacijami.

S 16 leti je podedovala gospodična Heti od očeta 8 milijonov. Ko je štela 20 let, jej je umrla teta, ki je od nje dobila 16 milijonov. Kmalu nato se je omožila z

Eduardom Greenom, in začela sta z mozem razne kupčije, ki so se izredno posrečile. Sedaj je gospa Green vdova in oskrbuje in množi svoje premoženje dalje.

Toda Heti Green ni edini trgovski genij med milijonarskimi vdovami v Ameriki. Tudi gospa Hariman je izkušena in smela podjetnica, ki je pomagala svojemu soprogu pri vseh kupčijah.

Z imetkom 120 milijonov razpolaga vdova nedavno umrlega Viljema Leydsa, ki je obogatel s svojo tvornico lepa. Takisto na 120 milijonov se ceni premoženje gospe Hörstove, katere soprog si je pridobil imetek v kalifornijskih rudnikih.

Seveda je še precej vdov, ki imajo po 50, 40, 30, 20 milijonov kron premoženja. Tisoč in tisoč več pa je onih, ki se s trudom in z velikimi mukami bore za vsakdanji kruh, ki danes ne vedo, kako bodo preživeli jutranji dan. Tudi v toli blagrovani Ameriki je neizmerno mnogo bede in zashižek že davni ni več tako obilen, kakor je bil nekdanj. Zato Slovenci koristijo le sebi in svojcem, če ne silijo več v dežele zlata in diamantov, kjer jih čaka negotovost, docela nejasna bodočnost, gotovo pa vsaj prenaporno, uničujoče delo.

Rudarji na Francoskem.

Francoski delavski list »Bataille Syndicaliste« razpravlja v več člankih o zahtevah rudarjev na Francoskem. Podjetništvo je namreč znatno zvišalo cene pridelku, a nasprotno pa povsod znižalo mezde in uvedlo različna poslabšanja. Nekatero strokovno organizacijo rudarjev so že odločno ugovarjale temu početju, toda koristil ni ugovor doslej nič. Največjo nezadovoljnost pa zbuja med rudarji nedavno uveden penzijski zakon za rudarje, ki ni izveden v zmislu zakonovega besedila. Posamezne instance, ki jih predpisuje zakon, določajo tudi delavsko zastopstvo, vendar so pa zastopniki vlade in podjetnikov v večini, in od tod izvira, da delavci zaman pričakujejo zase popolne ugodnosti zakona. Zveza rudarjev Loraškega revirja je že marsikaj poskusila, kako bi dosegla boljše zastopstvo, toda popolnoma brez uspeha. Zlasti pa je čudno, kako da se podjetniki ne dajo pogovoriti h koncesijam, ko je velika večina francoskih rudnikov sedaj v posesti Nemcev in bi bilo le v interesu Francoske, če bi pospeševali rudarstvo tudi v tem pogledu v tistih krajih, ki jih še imajo v svojih rokah.

Rudar, baptistiški pridigar in minister

Pri zadnji preosnovi angleške vlade je postal tudi rudarski zvezni uradnik Viljem Brace (Bräs) državni podtajnik v ministrstvu za notranje stvari. O tem ministru poročajo: Njegovo življenje je značilno zanj in tudi za razred, iz katerega izhaja. Brace je bil pred pol stoletjem rojen v neki vasi v Monmouthshire v Vale-su. Zdi se, da je bila temu delavskemu otroku že v zibelki načrtana pot. Komaj je bil 12 let star, ko je prišel Brace v premogovnik delat; delal je potem dvanajst let v različnih premogovnikih. Nekoč je slučajno ušel eksploziji. Pozneje je delal v jami »Prince of Wales« v Abercarnu, ki je ob neki nezgodi za vedno pokopala 250 delavcev, ter je bila zaraditega na slabem glasu. Postal je nato »agent« strokovne organizacije, leta 1889. je sodeloval pri ustanovitvi zveze za južni Vales in potem tudi deloval na to, da se je zveza priklopila britski rudarski zvezi. Ob tej priliki je postal podpredsednik Valeške sekcije pod predsedstvom Abrahama. Leta 1908. je bil izvoljen v okraju južni Glamorgan v spodnjo zbornico, kjer si je pridobil s svojo preprosto in odločno zgovornostjo pozornost in ugled. Kakor marsikateri delavski voditelj na Angleškem deluje Brace tudi obenem v verstvu. Brace je baptist, ki ga na Angleškem kaj radi poslušajo kot pridigarja.

Braceja poznajo organizirani rudarji tudi na celini. Udeležil se je skoro vseh mednarodnih rudarskih kongresov tako na Dunaju, v Salzburgu in v Karlovih varih. Da postanejo na Angleškem rudarji ministri, ni tam nič novega, zakaj že stari rudar Burt je bil večkrat minister v liberalni vladi, toda glede zmožnosti Braceja nima primere. Da so na Angleškem voditelji rudarjev pridigarji pri verskih sektah, tudi ni novo. Nasprotno, na Angleškem imajo precej takih pridigarjev. Tudi stari Pickard, nekdanji predsednik angleške rudarske zveze je bil pridigar. Brace je baptist, pridiga torej, da naj se ne krsti majhnih otrok, marveč šele odraslene ljudi, in sicer potem prav pošteno, namreč: potopiti se ga mora čisto v vodo. Sicer smo pa mnenja, da je angle-

pridobi za vojno proti nam tudi romansko ška rudarska organizacija svojega najboljšega moža poslala v ministrstvo.

Žetveni dopusti in začasne oprostitev.

Domobranksko ministrstvo je sporazumno z vojnim izdalo 8. junija glede žetvenih dopustov te-le določbe:

Kolikor pripuščajo vojaške zadeve, se bo dovolil **dopust samostojnim poljedelcem**, oziroma njihovim družinskim članom, kakor tudi poljedelskim delavcem v ravno isti meri, kakor svoječasno za pomladne setve. Istotako se bodo na prošnjo po možnosti odposlali tudi vojaki, da poskrbijo žetvena opravila. V čisto izrednih in ozira vrednih slučajih se bodo na utemeljene prošnje dovolila tudi oproščanja od vojaške službe samostojnim poljedelcem, kakor tudi posameznim poljedelskim uradnikom pri veleposestvih in gospodarskih zadrugah za omejen čas (kvečjemu 14 dni).

Prošnja vložijo ali vojak sam, ki želi biti oproščen, in sicer pri svojem poveljništvu, ali pa njegovi domači potom okr. glavarstva.

V **dopustnih listih** je natančno povedano, zakaj je bil dopust podeljen. Dopustni listi dajo pravico do **proste vožnje** na železnicah. Ako se vojak po preteklem dopustu ne vrne na svoje mesto, se strogo kaznuje.

Nadzorovanje. Ali vojaki, ki imajo dopust, res opravljajo žetvena opravila, nadzoruje občina in politična oblast. Če bi se dopustniki ne ukvarjali z žetvenim delom, mora okrajno glavarstvo takoj povzročiti, da se vrnejo v vojaško službo, predno poteče dopust. Med dopustom dobijo vojaki svojo vojaško plačo neprikrajšano in tudi njihove družine obdržijo podpore.

Posamezne občine ali tudi posamezni poljedelci lahko prošijo pri okrajnem glavarstvu, da se jim dovolijo za delo oddelki do 20 mož. Za stanovanje in hrano teh oddelkov morajo skrbeti občine ali posamezni posestniki, katerim so se dovolili ti vojaški oddelki. Hrana in stanovanje za te oddelke se plača od vojaške oblasti, vendar ne sme odškodnina znašati več, kakor je določeno za tisti kraj, kjer je stalno nameščeno dotično moštvo. To odškodnino za hrano in stanovanje mora poveljnik dotičnega oddelka plačati pri občini proti potrdilu.

Časovno omejene oprostitev samostojnih poljedelcev se morejo doseči le v izrednih slučajih, in sicer se prošnje smejo vlagati le potom okrajnega glavarstva. Ako se take prošnje vložijo na domobranksko ministrstvo, se ne bo oziralo na nje.

Besarabija.

Dežela se razprostira od Bukovine med rekama Prut in Dnjester do Črnega morja. V zgodovini je Besarabija precej znana. Ko sta Anglija in Francija na Krimu premagali Rusijo, je morala odstopiti v pariškem miru leta 1856. večji južni del Besarabije Rumuniji, ki je bila takrat še pod turško nadvlado. Besarabija je ostala rumunska do leta 1878. V rusko turški vojni leta 1877. se je vojskovala Rumunija na ruski strani in je rumunska armada zelo pripomogla, da so bili Turki premagani.

Rumunija je morala kljub temu po vojski odstopiti Besarabijo Rusiji. Odškodovali so jo na škodo Bolgarije z Dobrudžo in so ji pripoznali neodvisnost. Rumunci izgube Besarabijo, v kateri prebiva veliko Rumuncev, še do zdaj niso preboleli.

Vprašanje Besarabije je zdaj vsaj začasno zopet na sporedu. Sporazum je, ko je pridobil Italijo za vojno, storil vse, da pridobi za vojno proti nam tudi romansko Rumunijo. Vsa poročila soglašajo, da je zahtevala Rumunija Besarabijo, če prične vojno. Anglija in Francija sta svetovali Rusiji, naj Besarabijo prostovoljno odstopi Rumuniji.

Svetovna vojna.

Vojna z Italijo traja sedaj že nad mesec dni. Po teh potih so očitvidno nameravali prodirati v Avstrijo: proti Trstu, proti Pusti dolini na Tirolskem ter proti Soški dolini na črti med Tržičem (Monfalcone) in Bovecem.

O italijanskih bojih ob Soči poroča curiški »Anzeiger«:

Od Soče prihajajo za Italijo žalostni glasovi. En dan so Italijani devetkrat naskočili, toda le malo se jih je vrnilo — cele gore mrtvih leže pred italijanskimi postojankami. Celo italijansko »prodiranje« se omeji na ponesrečene naskoke, ki se vrstijo z boječim bližanjem. V armadi zadaj za fronto se kažejo znaki velikega razočaranja.

Enako se godi Italijanom, ki nimajo nobene inicijative, tudi ob tirolski in koroski meji. Zadnje uradno poročilo z dne 23. t. m. pravi:

V pravkar minulem prvem vojnem mesecu niso Italijani dosegli nobenega uspeha. Naše čete drže prav kakor ob začetku vojske svoje postojanke ob ali blizu meje. Ob soški fronti, na utrjenem obmejnem prostoru Bovec - Naberjet, ob kranjskem grebenu in na vseh tirolskih frontah so se izjalovili vsi poskusi sovražnega prodiranja s težkimi izgubami.

Po teh dogodkih in neuspelih se je tudi navdušenje za vojno v Italiji že precej poglelo.

V Galiciji so zasedle zavezniške čete Levov, glavno mesto Galicije. Naglo umikanje in neprestano prodiranje avstrijskih in nemških čet usiljuje misel, da tvorijo ruske čete le posamezni oddelki velike ruske vojske, ki je že domala izkrvavela v prejšnjih krvavih bojih in bitkah.

Ne vemo, s kolikim razočaranjem sprejemajo ruski zavezniški poročila z gališkega bojišča, gotovo pa je, da jim vesti niso ljube ter da bodo jako neugodno vplivale na njih vojno razpoloženje. Anglija in Francija sta se zanašali na ogromne množice, ki jih bo poslala Rusija v boj proti Avstriji in Nemčiji. In če se sedaj račun ne ujema s proračunom, bi bilo pričakovati, da Anglija in Francija uvidita, kako velike žrtve zahteva ta vojna in kako malo nade je, da bo vojna uspela tako, kakor želita Lloyd George in Viviani. Zlasti bi ju moralo poučiti tudi to dejstvo, da njih nova zaveznica Italija po pettedenski ofenzivi še ni dosegla prav nobenega uspeha.

Če presojamo vojni položaj popolnoma objektivno, nam priča osvojitve Levova, da nasprotniki osrednjih držav ne bodo ugnali ne z vojno ne z izstradanjem, zakaj tudi letošnja žetev bo izredno dobra. Ako bo vlada izvedla izdelane načrte, kakor jih je Nemčija, potem bodo živila popolnoma zadostovala za bodoče leto ter bodo tudi cene živilom nižje.

Nedvomno mora gališka zmaga vplivati jako neugodno na čveterozvezo in je zaraditega silno nevarno zanjo, če bi se utegnili Rusija skesati, ter bi eventualno več ne sodelovala v novi strahoviti zimski vojni, za katero najbrže tudi ni več sposobna. Tak dogodek bi bil za Anglijo, Francijo in Italijo naravnost katastrofalen, ker bi bil potem razvoj vojnih operacij povsem drugačen, odločnejši in hitrejši.

Pri Levovu so imeli zadnje dni deževno vreme, a kljub temu sta zavezni armadi v ljutih bojih izgnali Ruse iz Levova in dne 22. t. m. ob 4. popoldne so korakale avstrijske čete v mesto, kjer so bile jako prijazno sprejete.

Mesto Levov šteje 220.000 prebivalcev (68% Poljakov, 11% Rusinov in 3% Nemcev). Zgradil ga je okolo leta 1250. knez Lev ob vzhodu gradu, ki je bil zgrajen kot trdnjava proti Tatarjem. Svoje gospodarje je Levov potem večkrat menjal. Leži pa ob važni trgovinski cesti, ki vodi iz izhoda v Evropo, zaradi tega je postal tudi prav kmalu važno trgovsko mesto. O priliki delitve Poljske je postal Levov (leta 1772.) glavno mesto avstrijske gališke kronovine.

Zvezne čete so severno od Pržemyšla oziroma Jarošlava prekoračile rusko mejo pri Tarnogradu in prispele na reko Tanev. Zaradi tega prodiranja so se jeli Rusi umikati z galiških tal med dolejnimi Sanom in Vislo, kolikor jih je bilo še tam. Bukovina je popolnoma prosta Rusov.

Na Poljskem je stanje nespremenjeno. Vrše se samo manjši boji severno od Varšave za posamezne postojanke.

*

Na francoskem bojišču se nadaljuje vojskovanje za postojanke. O kakšni veliki ofenzivi, o kateri so že tolikrat pripovedovali Angleži in Francozi, še ni sluha.

Iz uradnih poročil posnemamo:

V noči od 15. na 16. junija so nemška pomorska letala napadla severoizhodno obal Angleške. V neki utrjen obrežni kraj so metala bombe, ki so porušile celo vrsto industrijskih naprav. Na zrakoplove so močno streljali, posebno ljuto neka obrežna baterija. To so zrakoplovi napadli in jo prisilili, da je utihnila. Zrakoplovci pa niso bili nič poškodovani.

Krvavo je bilo odbitih več sovražnih delnih napadov severno od prekopa La Bassee in severno od Arrasa.

V Champagni je bil postreljen neki francoski oddelek, ki je napadal pri Perthesu, ko je prej razstrelil mine.

V Vogezih Francozi ljuto obstreljujejo Münster.

V Argonih so Nemci krajevne napade sovražnika odbili v bajonetnem boju. Boji pri Vauquois-u niso imeli nobenega uspeha. Severoizhodno od Luneville so Nemci napadli in vzeli od Francozov utrjeni in zasedeni kraj Embermenil. Ko so porušile vse francoske utrdbe, so šle čete nazaj v svoje postojanke in vzele s seboj 50 ujetih francoskih lovcev. V Vogezih se vrše boji še na posameznih točkah doline Fecht. Ob Hilsenfirstu so Nemci ujeli nad 200 Francozov.

Na zahodnem robu Argonov so Nemci prešli na napad. Würtemberžani in severno-nemška deželna bramba je vzela z naskokom na 2 kilometra široki bojni črti več obrambnih črt, ki so se nahajale druga za drugo in so zadali Francozom ob njihovih neuspešnih protinapadih najtežje izgube. Plen tega boja znaša 6 častnikov, 623 mož ujetih, kakor tudi 3 strojne puške in 3 metalce min.

Z vrhov ob reki Maas so izvedli Francozi na nemške postojanke zahodno od Le Eparges pet močnih napadov, ki so se zlomili zahodno od ceste v nemškem ognju.

Značilno je pa v teh bojih to, da Francozi in Angleži ne morejo nikamor naprej, dasi so vedno v ofenzivah ter to, da žrtvujejo v prvi vrsti kolonijalne čete, ki so jih te dni pri Arasu žrtvovali zopet okolo 8000 mož.

*

Boji za Carigrad še vedno trajajo. Angleške in francoske čete, ki so se utr-

dile na polotoku Galipoli Ariburnu in Sedilbaru skušajo prodirati s silnim naporom. Turki se branijo s čudovito vztrajnostjo. Njih artiljerija je uničila pri Ariburnu postojanke strojnih pušk, levo krilo pa je obenem zasedlo več strelskih zakopov. Angleži rabijo od 14. junija eksplozivne krogle, ki širijo dušljive pline. O uspešnem prodiranju pa ni govora.

Pred Dardanele je odplulo končno tudi nekaj italijanske mornarice, ki se pridruži angleškemu in francoskemu brodomu.

Pri izkrcevalnih delih v Dardanelah je bil ranjen na hrbtu in roki tudi general Damade.

V Kavkaziji se vrše le manjše praskе, a kljub temu imajo Rusi razmeroma velike izgube. Ruski ujetniki pripovedujejo, da vlada v ruski vojski velika beda in lakota ter da so v Baku, Moskvi in Stavropolu izbruhnili nemiri.

Domači pregled.

Za aprovizacijo mesta Ljubljane je sklenil odsek poskrbeti pravočasno kurivo za mesto, da ne bo preveliko pomanjkanje prihodnje zimo. — Slednjič se je vzelo odobruje na znanje, da mestni reveži dobivajo sedaj določeno podporo v živilih mesto v denarju, ki poprej večkrat ni dosegel svojega namena.

Preskrba sladkorja za Ljubljano. Aprovizačni odsek je sklenil, obrniti se na c. kr. trgovinsko ministrstvo s prošnjo, da omogoči nakup večje množine sladkorja direktno od rafinerij. Tudi se bo skušalo pridobiti za Ljubljano večjo množino eksportnega sladkorja iz Trsta.

Zoper prekup in draženje živil na trgu. Aprovizačni odsek občinskega sveta ljubljanskega je sklenil, naročiti mestnemu magistratu, da postopa z vso kazensko strogostjo zoper ljudi, ki na trgu živila prekupujejo ali jih draže. V vsakem takem slučaju se ima krivca takoj odstraniti s trga.

Bodoča aprovizacija Ljubljane z žitom in moko. Aprovizačni odsek občinskega sveta ljubljanskega je sklenil ukreniti vse potrebno, da se bo moglo v jeseni ljubljansko mesto preskrbovati z žitom in moko na splošno zadovoljnost tako, da ne bo pritožb niti glede kakovosti, niti glede cen blaga. Zlasti hoče ljubljanska občina za bodoče varovati v smislu ministrske inštrukcije mestnemu magistratu kot politični oblasti I. instance zajamčene pravice glede kontrole pri razdeljevanju in razprodaji žita in moke. Aprovizačni odsek je tudi v principu sklenil, osnovati po obstoječem zakonu poseben strokovni svet, ki naj bi za bodočo sezono in za okoliš ljubljanskega mesta izdelal načrt glede aprovizacije z žitom in moko. Vse želje mestne občine ljubljanske se bodo predložile c. kr. deželni vladi v blagohotno upoštevanje.

Preskrba Ljubljane z novim krompirjem. Aprovizačni odsek občinskega sveta ljubljanskega je sklenil, da bo v jeseni mestna občina še v večji meri kot preteklo leto razprodajala krompir. C. kr. vlada se naproša, da dovoli mestni občini pravočasno nakup krompirja in s tem omogoči, da se ljubljansko mesto poceni preskrbi s tako važnim živilom.

Aprovizačni odsek za Ljubljano je sklenil v zadnji odsekovi seji, da naj se mestnim siromakom daje mesečna podpora v blagu, namesto v denarju kakor je bila doslej navada. Tak sklep, če se je res napravil, je skrajno nepraktičen, ker je mestna podpora silno majhna in siromaki običajno porabijo mestno podporo za plačevanje stanarine, živež in druge potrebščine si pa prislužijo sproti po vinarjih z

majhnimi opravili, strežbo itd. Zdi se nam, da se aprovizačni odsek ni znal ujetiveti v življenje teh občanov, ki imajo povsem neredno in skrajno pičlo prehranjevanje. Življenje teh ljudi je res često tako bedno, da porabi posameznik za ves dan po 40 ali 50 vinarjev ter morajo voditi svoje gospodinjstvo po posebni metodi. Namesto denarja pa naj dobe torej podporo v blagu in s tem se jim odvzame prilika, da bi si uredili svoje gospodinjstvo »po razmerah«, dasi dobe morda boljše in ceneje blago, ki pa ni primerno za njih razmere, ker znajo sami urediti svoje gospodinjstvo še primitivneje. Če bi bila podpora primerna, ali če bi to veljalo za podporo v sili, potem bi bil na mestu tak sklep, tako pa ne more doseči svojega namena. Žal, seveda, da mora beda gospodinjiti in gospodariti drugače nego mi navadni ljudje; toda tako je in dejstev se ne da utajiti, čeprav jih tajimo.

Pojdite v Ljubljano! Trž. bratski dnevnik Lavoratore ze v svojem izdanju od minule nedelje priobčil dopis iz Ljubljane, ki tvori najlaskavejši dokument za glavno mesto. Pravi slavospev je to za Ljubljano, nje prebivalstvo, njega gostoljubje in poštenje. Ljubljana nudi sedaj — tako pripoveduje — vsled pritiska tujcev sliko velikega mesta. Vendar pa prebivalstvo ne izkorišča te prilike in je, kar se tiče cen živil in stanovanj, onestissimo. Na vsaki ulici in v vsakem lokalnu se sliši italijansko govoriti, a povsod so z Italijani vljudni, prijazni in postrežljivi. — Kako se menjajo časi in ljudje z njimi! Ni še dolgo temu, ko so v Trstu vsakemu Slovincu, čim je dal kak znak svojega slovenstva od sebe, klicali »ande a Lubiana!«, in to tako zaničevalno, kakor da ga pošiljajo kam v divje kraje, oddaljene od človeške civilizacije. Danes pa oni sami iščejo v tej Ljubljani zavetja in gostoljubja in so polni hvale o prebivalstvu tega mesta. Dajejo nam torej najlepše zadoščenje. No, to bi bila bolj stran čuvstvenosti, ali če hočete, občutljivosti, ako nam je to v zadoščenje. Toda stvar ima tudi svojo realno vrednost. Kajti mnogokateri je zaničeval le zato, ker je imel povsem krive pojme o naših krajih in naših ljudeh in si domneval, da žive tam zunaj sami slovenski divjaki in barbari. Sedaj pa se je prepričal na svoje oči in vidi, da žive na slovenski zemlji civilizirani ljudje, ljudje v pravem smislu besede, ki v težkih časih radi pozabljajo na narodna navskrižja, slede pravilom narodne tolerance, ker vidijo v človeku — sočloveka. To častno izpričevalo je dal slovenskemu ljudstvu dopis v »Lavoratore« od minule nedelje. To pa ni v čast samo tistemu, ki se mu izreka priznanje, ampak tudi tistemu, ki se izreka odkrito in pošteno!

Za vse, ki imajo opraviti s pošto. Od 25. junija 1915 dalje so vse poštne pošiljatve, ki pridejo na Kranjskem k oddaji ali predaji, podvržene cenzuri. To se daje za naslednjimi ukazili obče na znanje: 1. Pisma in denarna pisma se morajo odprta oddajati na pošto; 2. na vsakem pismu ali denarnem pismu, kakor tudi na vsaki poštni dopisnici morajo biti razločno znamenovani ime in priimek in natančna adresa stanovanja dotičnega odpošiljatelja; pomanjkljivo opremljena pisma se ne razpošiljajo; 3. strogo je prepovedano komu pisati o vojaških predmetih, če so tudi navidezno nedolžne vsebine, kakor: o dohodu in odhodu častnikov, o izvršeni nastanitvi vojakov itd. Razširjevalcem takih novic preti strogo kaznovanje tudi takrat, kadar te novice nimajo nobenega hudobnega namena; 4. ovoji se morajo odprto oddajati, tako da se poštni, oziroma cenzurni uradnik more takoj o vsebini prepričati. Te ovoje zapro stranke v njegovi

navzočnosti. Ovojem in denarnim pis-
mom se nikakor ne smejo pridavati pís-
mena naznanila. 5. Odrezki poštних sprem-
nic in poštних nakaznic ne smejo obsegati
nobenih pismenih naznanil.

bel okoli 20, stari okoli 6 komadov za 10
vin. Zelenjava je pač nekoliko cenejša, a
vendar občutno dražja, kakor sicer. Ku-
mare 50 vin. komad, kolerabce tri za 10
vin., rdeče jagode posodica 40 vin., bo-
rovnice liter 20 vin. itd. itd. Pri tej dragi-
nji trpi vse, ker ljudje takorekoč drug
drugemu draže. Ta draginja je res preti-
rana, zakaj ob tako dobri letini in ko pri-
delovanje ni zvezano s prav nič večjimi
stroški, je tako izžemanje prebivalstva
brezvestno. Podraženje je umetno in ima
potuho v posebni agitaciji. Namesto, da bi
merodajni krogi in tisti, ki imajo dovolj
vpliva na ta proces stopili odločno na
prste oderuštva, ga pa negujejo ter zbu-
jajo sline po mastnem zaslužku.

Labinj. Družinam v premogokopu v
Krpanu dne 15. aprila 1915 ponesrečenih
rudarjev se je razdelila druga podpora v
skupnem znesku 1227 K 38 vin., in sicer
iz prispevkov zadruga prve skupine 500
kron ter nabranih prispevkov v znesku
727 K 38 vin. Posebna zahvala gre za to
podporo ravnatelju inženjerju Ivanu Sixtu
in načelniku delavskega odbora sodrugu
Pavlu Bučiču.

**Dve smrtni obsodbi po graškem pre-
kem sodu.** Deželno brambno vojno sodi-
šče v Gradcu je kot preki sod po tridnev-
ni razpravi obsodilo na smrt ključavni-
čarja Nikolaja Dadasti v Kapfenbergu, ker
je dne 6. junija zaklical v Horvatovi go-
stilni »Evviva Italia!« v gostilno došlemu
Karlu Jerichu. Poveljnik podmaršal pl.
Mattanovich je pooblaščen po Njegovem
Veličanstvu pomilostil obsojenca v 15let-
no težko ječo. Dne 20. junija je isto sodi-
šče obsodilo po določilih naglega sodstva
na smrt topničarja Rudolfa Ulricha, ker
je dne 4. junija 1915 pobegnil iz garnizij-
skega zapora in se je hotel za vedno iz-
ogniti vojaški službi. Podmaršal pl. Mat-
tanovich je pomilostil obsojenca v 18let-
no poostreno ječo.

**Skupna ministrska konferenca na
Dunaju.** Dunaj, 18. junija. Danes se je vr-
šila pod predsedstvom zunanjega mini-
stra barona Buriana skupna ministrska
konferenca, ki so se je udeležili: ministr-
ski predsednik grof Tisza, vojni minister
fent. vitez pl. Krobotin ter skupni finančni
minister dr. pl. Körber. Dalje so bili pri-
sotni: namestnik poveljnika mornarice
podadmiral pl. Kailer, razun tega od av-
strijske vlade: minister za domobranstvo
general pehote baron Georgi, trgovinski
minister dr. pl. Schuster in finančni mini-
ster dr. baron Engel, od ogrske vlade pa:
honvedski minister general pehote baron
Hazai, finančni minister dr. Teleszky ter
trgovinski minister baron Harkanyi. Za-
pisnikarja sta bila generalni konzul vitez
Günther in legacijski tajnik grof Walters-
kirchen. V konferenci so podrobno raz-
pravljali o večih gospodarskih in finančnih
vprašanjih, ki so v zvezi z vojno. Koncem
konference, ki je s kratkim odmorom tra-
jala od desetih dopoldne do osmih zvečer,
se je provizorno poskrbelo glede skupnih
izdatkov in dohodkov v bodočem prora-
čunskem letu.

Parobrodna plovitba. Splitski »Dan«
poroča: Plovitba z obližnjimi lukami in
otoki je omejena na par parobrodcev za
najnujnejši promet. Parobrodski promet
med Splitom in Metkovićem je ustavljen
za nadalje.

**Doslej najlepše kinematografične
predstave** bodo pač prihodnje dni v »Kino
Central« v deželnem gledališču. V soboto,
v nedeljo in ponedeljek predstavlja kolo-
salno sliko v štirih oddelkih: »Juna — bi-
ser Ganga«. Prizori te predstave so uprav-
pravljične krasote, dejanje živo in napeto.
Za praznik sv. Petra in Pavla pa je pri-
pravljena največja pridobitev kinemato-
grafije v tej sezoni, uprizoritev »Judite

iz **Betulije**«, velike drame v 4 dejanjih.
Kdo ne pozna povesti o lepi Juditi iz Be-
tulije, ki je vzela glavo Holofernovo, da
je rešila svojo domovino. Vse tedanje do-
godke, vse tamošnje kraje, tamošnje ljud-
stvo, njegovo tedanje trpljenje in boli
nam oživi ta velikanska slika, ki je pač
doslej največja senzacija v letošnjih pred-
stavah. — Več lepaki in letaki na ljubljans-
kih vogalih.

Svetovni pregled.

1,610.000 vojnih ujetnikov. Po 14. ju-
nija sklenjenih računih so ujele avstrijske
in nemške čete 1,240.000 Rusov, 255.000
Francozov, 24.000 Angležev, 41.000 Bel-
gijcev, 50.000 Srbov; skupaj torej 1610
tisoč ujetnikov.

Bolgarija in Turčija. Pogajanja med
Bolgarijo in Turčijo glede poprave meje
se še niso pričela. V ponedeljek je bolgar-
ski poslanik uradno izrazil velikemu ve-
zirju bolgarsko željo, da se meja prenese
na črto Enos-Midia. Ker pa je gotovo, da
si bosta obe državi marsikaj medseboj
priznali, kljub vezirjevi odklonitvi ni
vzroka, da ne bo prišlo do mirnega spora-
zuma, o katerem so vodilni bolgarski kro-
gi trdno prepričani.

**Poraz Rusov v Galičiji podoben po-
razom pri Jeni in Waterloo.** Vsi curiški
listi se pečajo s položajem na gališkem bo-
jišču in opozarjajo na neutrudljivo zasle-
dovanje zveznih armad, ki se more pri-
merjati le zasledovanju po bitkah pri Jeni
in pri Waterloo. Vojno vodstvo zasleduje
z brezobzirno silo. Poveljniki se izkazuje-
jo kot mojstri v zasledovanju. Neki oči-
videc trdi, da je Hindenburg delal toza-
devno čudovito, Rusi se zato nikjer ne
morejo ustaliti. Neusmiljeno in neutrudlji-
vo zasledovanje je omogočilo, da se je
velikopotezno izrabilo prodiranje ob Du-
najcu, da se je zavzel Przemysl in da sto-
je zdaj zavezniki pred Lvovom.

**Politični položaj na Grškem po volit-
vah.** Venizelosova stranka je osvojila med
316 mandati 186 mest. Venizelos zahteva,
naj se takoj skliče zbornica in da naj ta-
koj odstopi Cunarisova vlada. Vodstvo
svoje stranke Venizelos zopet kmalu pre-
vzame in sestavi pozneje ministrstvo. Ni
znano, kako stališče da zavzame zdaj
glede na udeležbo Grške v vojni, a so-
dijo, da hoče biti previden.

Dewet obsojen v 6 letni zapor. Reu-
ter poroča: Dewet je bil v osmih točkah
obtožbe spoznan, da je kriv izdajalstva.
Dewet je obsojen v šestletni zapor in na
denarno globo 2000 funtov šterlingov.

Vojni računi. Večkrat smo že poro-
čali o velikanskih stroških sedanje vojne
po raznih avtorjih. Nedavno je izdal spis
o vojnih stroških in naraščanju bremen
dr. Elemer Hantos, v katerem obširno
opisuje pomočke in pota, po katerih si vo-
jujoče države dobavljajo pokritje za voj-
ne stroške. Pisatelj primerja med drugim
tudi stanje državnih dolgov izpočetka
vojne 1. avgusta 1914 pa stanje koncem
marca 1915. Avstrijski državni dolg je
narasel v tem času od 13.004 milijonov za
3575 milijonov kron. Ogrski dolg 6695 mi-
lijonov kron pa se je zvišal za 2040 mili-
jonov kron. Avstro-ogrski državni dolg v
skupnem znesku 19.699 milijonov kron se
je povečal za 5615 milijonov kron. V teh
zneskih niso vračunani zneski 161 milijo-
nov kron bosenskega temeljnega posojila,
ki je ostalo med vojno nespremenjeno.
Državni dolg Nemčije, ki je znašal začet-
kom vojne 22.689 milijonov kron, se je
zvišal v tem času za 11.400 milijonov
kron, brez nedavno podpisanih 9 mili-
jard, ki državni dolg le deloma zvišujejo,
deloma pa bodo služile v povrnitev dolga,
ki ga je napravila nemška vlada pri dr-

Prepoved kupovanja prešičev poto-
vaje od hiše do hiše. Razglas c. kr. dežel-
nega predsednika v vojvodini Kranjski z
dne 20. junija 1915. leta, št. 13.806, o na-
kupovanju prešičev potovaje od hiše do
hiše. Deloma izpreminjaje razglas c. kr.
deželne vlade za Kranjsko z dne 11. maja
1915. l., dež. zak. št. 11, o prepovedi na-
kupovanja živine potovaje od hiše do
hiše, za ukazujem naslednje: § 1. Prepo-
ved nakupovanja živine potovaje od hiše
do hiše se ne uporablja na nakupovanje
prešičev. § 2. Zgornja odredba ne zadeva
z razglasom c. kr. deželne vlade z dne
28. junija 1910, l., št. 14.204, objavljenjo
prepoved, goniti žive prešiče od kraja do
kraja in od hiše do hiše z namenom, jih
prodati, in ostane ta prepoved v moči.
§ 3. Ta odredba dobi moč z dnevom raz-
glasitve. — C. kr. deželna vlada za Kranj-
sko. V Ljubljani, dne 20. junija 1915. C. kr.
deželni predsednik: baron Schwarz s. r.

Splošna draginja je tako pritislila, da
bi vsekakor kazalo jo ublažiti, kajti sicer
še je bati, da naraste tako, da je kljub do-
bri letini ne bo moč zmagovati. O moki,
kruhu, žitu sploh, usnju i. dr. niti ne go-
vorimo, ampak naj služijo v dokaz vsak-
danja tržna živila. Tako je veljal, odno-
šno se je zahtevalo minuli teden vobče n.
pr. golob 1 K 20 vin., kokoš 5 K, boljši pe-
telin 6—7 K, par piščancev, kakor golo-
bičev velikih 5 K, kilogram koštruna 2 K
80 vin., kilogram kozlička 3 K, teletina
3 K do 3 K 20 vin., sveža svinjina 4 K,
govedina 4 K, cene masti se pa itak sko-
raj od dne do dne dvigajo, kakor mesni-
na sploh. Češnje so hoteli prodajati liter
do 40 vin., a so šle vendar na 24 vin., jaja
so pridržala maksimalno tarifo komad 12
vin. in sedaj! Novi krompir liki orehi de-

žavni banki. Turčija je imela 2914 milijonov kron državnega dolga, zvišal se je pa za 520 milijonov kron. Angleški državni dolgovi so znašali ob izbruhu vojne brez dolgov naselbin, 17.564 milijonov kron, ki so se zvišali v vojnem času za 10.320 milijonov kron. Francoski državni dolg je znašal, brez naselbin, 30.120 milijonov kron ter se zvišal za 10.701 milijonov. Ruski državni dolg je znašal 22.917 milijonov in se je zvišal za 13.200 milijonov kron. Državni dolgovi Belgije so se pomnožili za 960, Srbije za 410, Japonske za 872 in Črne gore za 3 milijone kron. Dolgovi Avstro-Ogrske in Nemčije s Turčijo so se pomnožili za 17.535, dolgovi entente in nje zaveznic pa za 36.466 milijonov kron. Zadolžitev vojujočih držav v prvih osmih mesecih vojne znaša okroglo 55 milijard.

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Robida Ivan splošno zdravljenje	11—12	2—3	Dalmat. ul. št. 3, pritlič.
Dr. Bock Emil očesne in ušesne bol.	10—12	2—3	Frančišk. ul. št. 4, pritličje
Dr. B. Ipavc	10.—12. dop.		Mestni trg.
Dr. Kraigher Alojzi	1.—3 pop.		Poljanska cesta 18/I.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne.

S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Franciška ulica št. 6.
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejšie plakate in vabila za šole in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Kupujte in naročajte pri tvrdkah, ki inserirajo v „DELAVCU“.

Najboljši nakup vsakovrstnega modernega in trpežnega obuvala je v
zalogi lastne tovarne
PETER KOZINA & K^o.
Ljubljana, na Bregu št. 20
(Cojzova hiša).

: Garantirana kakovost. :

OKRAJNA BOLNIŠKA BLAGAJNA V ZAGORJU OB SAVI.

Pisarna: V poslojpu Občnega konsumnega društva I. nadstropje. — Uradne ure so od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 5. ure pop. Ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.

Zdravnik blagajne.	Ordinira dopoldne.	Z a čl a n e :
Dr. Tomo Zarnik v Zagorju.	od 9. do 11. ure	V občinah: Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat
Dr. Ivan Premrov, Gradec pri Litiji	od 8. do pol 12. ure	V sodnem okraju Litija, izvzemši člane iz predilnice
Dr. Karol Wisinger, v predilnici v Gradcu pri Litiji	od 8. do 9. ure	Za člane iz predilnice v Gradcu pri Litiji
Dr. Rudolf Repič, Št. Vid pri Zatični	od 9. do 11. ure	V sodnem okraju Višnjagora

Člani iz občin Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika. Člani iz predilnice se izkažejo pri zdravniku s svojo izkaznico. Vsi ostali člani iz sodnih okrajev Litija in Višnjagora, se morajo pri zdravniku izkazati z nakaznico, izgotovljeno od njih delodajalca. Stroškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list, se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. S pritožbami se je obračati na načelnika blagajne.

Načelstvo.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta št. 17

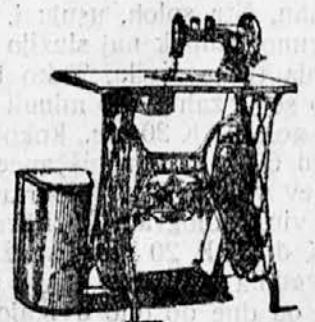
priporoča svojo bogato zalogo

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastoni in franko.

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.
Pisalni stroji Adler.

Mlado, staro,
Vsak pove :

Ta pa je za me!
Ker se samo z njim krepčam,
vedno zdrav želod'c imam!

Varujte se

ponaredb!

Pristni „FLORIAN“ se dobi edino od Rastlinske destilacije „FLORIAN“ v Ljubljani.

Postavno varovano.